

6318 *Prun.*
1928-29.

Miricatalpa pindabil.

D. Chauff. Edel

Dr. S. G. G. V. G. G.
professor. univ.

Batavia, 1929, juni 15

Chauy
n. i. d. d. d.

Chauy
Sch. G. G. / 17
Alfredson

Delo. 1929 jun. 17

A. Chauy

1.

A munkaidőre vonatkozó közigazgatási
jogszabályokról.

Doctori érterjesztés a magyar
közigazgatási jogról.

Teljes:
Pál Gúrtó
jogtudorjelölt

1929.

A 2375

irodalom:

Breslovsky Ernő: Kuntaiak Ma-
gyarországon. 1910

Égyed J.: Iparjog. 1925.

dr. Heller L.: Magyarországi social-
politika. 1923.

dr. Kárfy E.: Magyar közigar-
lási és pénzügyi jog. 1926.

dr. Longrácz J.: Az ipari munká-
sok jogviszonyai. 1926

Lohay K.: Néhaiy szövegek
kaidó kérdéseir. 1927.

A magyar nemzet törvénygyar-
iparával üzeni és munkásságai-
liraja az 1910 évtől. 1915

A munkaidőre vonatkozó
közigazgatási jogszabályok.

I. fejezet.
Az állami beavatkozás.

A munkára vonatkozólag
már megdőlt az a materialista
alapszólás nyugvó feltevés, hogy
azt éppen olyan árnyalat kell ke-
rülteni, mint bármely másét, a-
mely tehát szabad egyetemes
bírágata. A munkának ez az oly-
gyakran hangorlatolt szabad-
sága ma már merő fikció,
amint folyóan, hogy az ál-

lam a maga egyenl felett ál-
 ló parancsoló és irányító ha-
 talnával beleavatkozhat a mun-
 daviszony mielőlti megterem-
 tésébe és annak mind jelentő-
 sebb részeit veszi ki a felet szá-
 bad egyetemes, „szerrődési szá-
 badsága” alól és veszi törizgató-
 tási szabályozás és ellenőrzés
 alá. Csak példaképpen hoztuk fel
 e felületben a veszi és ipar-
 ágakban való foglalkoztatásorra
 vonatkozó szabályozást, a köte-
 lési munkásbiztosítást, a mun-
 dakeret minimumát, a bé-
 fizetés módjainak törizgatókai.

szabályozását. A magánjog - illet-
ve a kereskedelmi jog köréből mind-
enkívántal kivételül így a munkabér
szerrődés és a közgazdasági ellen-
őrzése alá kerül.

Érő a mindenkívántal beha-
lóbba való állami beavatkozás a
gyengébb közeget védelmezés céljára.
A munkásokra felállított tilal-
mat voltaképpen a munkások érdeke-
ben történés és arra irányulnak,
hogy a munkások kiszámítványolá-
sát megakadályozzák, azot életvi-
vőjét emeljék, másként pedig a tár-
sadalom bércjének megőrzését
is eredményezik.

A munka kérdésebe való
 ilyen irányú állami beavatkozás
 nál kell tekinteni a munka-
 idő kérdésével törvényes ka-
 tályozását is.

Az a kérdés, hogy miként
 szabályozzák a munkaidő, ha-
 rónban is már a múlt század
 negyvenes éveiben törvényhozá-
 si probléma volt, fontossága már
 igen korán felismerhető.

Ma a szabályozás több
 irányban történhet és több i-
 rányban kell is, hogy történjen.

Mindenevelőt vonástor-
 hatnak a korlátozások a munka-

idő abszolút tartamára) és pedig
 ez a kérdés eldöntendő úgy álta-
 lánoosságban a munkásságra, mint
 a munkásoknak bizonyos speciá-
 lis védelemmel igényelő kategóriáira
 (nőre, fiataloknak, gyerme-
 kekre), vonatkozólag továbbá a
 szabályozás az éjjel végzett munka
 maximális időtartamának meg-
 állapítására - itt is különös figye-
 lemmel a nagyobb védelemben
 részesülő csoportokra.

A szabályozás további részé-
 se a munkakünetek megállapítá-
 sa, amelyek ismét két része-
 van: a vasárnapi munkaki-

net megállapítása és az illeti
rájáró kérdésével rendezése.

Végül a munkaidő kérdé-
séhez kárörít, amint mintegy
kiegészítőjeként jelenít a
szülői díjazásának tör-
vényes szabályozása.

Harmincban ered a kérdé-
set nem minden körülmény oldal-
lat még meg, de a törvényhozás be-
avatása azért valószínűleg elég
kiterjedt, melyet ismeretével
étközésében az alábbiakban
részletelem meg.

II. fejezet.

A nyolcórás munkaidő.

Értelmesebben ezen fejezetben
 nem kívülről egy olyan kérdést tettem,
 amely a munkaidő törvényes szabá-
 lyozásának vége, de jelenleg még
 még nem oldott és a közeljövőben va-
 lószínűleg még sem oldható proble-
 máját jeleníti. A munkás törvény-
 szer a nyolcórás munkaidő törvé-
 ny beiktatására irányul. A nem-
 zeti munkaidőügyi szervezet wa-
 shingtoni konferenciájának első
 eredménytervezete is ezt célozta.
 Egy pár állam hozzá is járult eh-

her, aú arar an állanor, aú a yer
 nel horrájárulása iga : jeleutó
 volna,* minchudig réuel an eger-
 mény, törvénybe irhatósával,
 aúiner igen érhető orai van-
 nar, mint an alábbiarban ré-
 fogat mutatni.

Ezt meglörőleg arról óhaj-
 tot répet adni, hogy a eundrai-
 do abszolút tartamára vonatko-
 zólag milyen szabályozás áll
 fenn hazánkban.

A reggel hat órából este
 nyolc óráig terjedő „nappali” mű-
 ráidő náhuk állalánosan, se-
 háb valamenyji műndás ra-

*Tóthay K.: id. m. 51. Heller F.: id. m. 244l.

fogóira kiterjedőleg minden ma-
 bolyosva, e tekintetben a munka-
 viszony ma ad egyértelműsége,
 kivéve mégis a sütőipari mun-
 dól, melyre vonatkozólag az 1923
 évi XX. sz. c. 4 §-a tartalmaz megko-
 rító rendelkezéseket, amelyek
 azonban még igen messze jár-
 nat a nyolc órás munkaidő
 megállapításától.

Az idézett törvénykötés
 értelmében a 11 évnél idősebb által-
 marottnak a sütőiparban az elő-
 állítási munkálkodásnál napi
 tíz órával túl foglalkoztatni
 nem szabad és részére a napi

munka befejezése után egyhuzamban legalább tízezer órai pihenő időt kell biztosítani.

A törvény ugyan követelt is al-
lító fel, a munkások lehetősé-
ségi, hogy az a munkaidő rész-
orával meghosszabbítsák aron-
ban csak rendkívüli esetekben
és külön engedéllyel, azonban
szó órai egyhuzamban való
pihenőt ilyenkor is kell biztos-
ítani.

A túlórák munkájánál
errel a rendelkezéssel volt kérsen
a munkaidő mégis napi nyolc
órai túlságos munkára korlátoz-

labott a nemzetben először a sz
 órai maximális munkaidő meg
 határozását felismerő, amelyből
 tehát kevesebb volt az iparör-
 vény 1173-ában biztosított mun-
 kaidővel. E törvényhárom (1884.
 évi XVIII. t.c. 1173) értelmében „amely
 részben munkaidőben igaz
 délelőtt, mint délután fél-
 órai, délben pedig egy órai mun-
 kaidő engedendő.”

A munkaidő általános
ságban tehát először szabályozá-
 sa a munkaidő tartamának az
 a szűz iparban van meg a nap
pály munkaidő névvel, amelyet

illetőleg még csak azt tartom
 szükségesnek kiemelni, hogy az
 1923 évi XVI. f.c. értelmében oly
 iparokban, amelyekben az éj-
 jeli munka el van tiltva,
 este nyolc órától reggeli hat
 óráig nem szabad dolgozni.

Különlegesen van azonban
 szabályozva a nappali munka
 idő kérdése a gyermekekre
 és, bár kisebb mértékben a
 nőkre nézve is.

1.) Ami mindenképp a
 gyermekeket illetve a fiatalokat
 érinti, az 1940. évi XVII. f.c.
 már eset munkaidejét 9 órá-

ban állapította meg, rimmoldván
 egyben, hogy a munkaidő körben
 egy órai tömés engedélyezendő.* A
 fiatalromar rohadára e körvény
 szerint 12.-16. év. Ugyanígy rendelre
 rell az 1848 június 11-ri Klaurál
 fele rendelet (a céhsabályok mó-
 dosításáról), de e szerint a ro-
 hadár már 12.-14. év.

Az 1859. évi ipari rendtar-
 tás szerint a 14. évenalókat maxi-
 mális munkaideje napi 10, a
 14.-16. év közöttieké napi 12 óra.

Az 1842. évi VIII. f. c. -be foglalt
 iparbörvény 14. évenalól a fauou-
 coriál 10, gyári munkásoknál 12 órában

* Heller f.: id. m. 2. l.

a 14. év betöltése után 12 illetve
10 órában állapította meg a
maximális munkaidőt.

Az 1884 évi XVII. f.c. amelynek
rendeletkezési ma irányadó
szemmi hatályát nem veszít,
amennyiben 11. §-ában így rendel-
kezik, hogy a 12.-14. év közötti
gyári munkában naponta 8,
a 14.-16. év közötti pedig 10
órai munkaidőre alkalmas
ható.

Éppen a fiataloknak
nem nagy mértékben védő rendel-
kezéssel a szülőipari munka szabályo-
zásáról szóló 1923 évi XVI. f.c. első-

közt keddig vállalkozás olyképen,
 hogy ebben az iparágban a munko-
 rás maximumra való korlátolás
 egészen a Párisi korhatárra terjedt ki.

Az új aróban birtokos jelre
 állhat először, az az 1928 évi V. t. c.
 nek 21 §-ában adott felhatalma-
 zás alapján az illetékes miniszter a
 munkaadó és a munkaválto-
 ló meghallgatása után bizo-
 nys munkák veszélyeinek, vagy
 az egészségre gyakorolt káros
 következményeinek lehetsé-
 háritása érdekében az így üre-
 melben vagy munkát, fog-
 lalkoztatott fiataloknak és

uól napi munkaidejüket leg-
rossabb barátság megálta-
píthatja.

2.) Ami a uól nappali munká-
ráját illeti erre vonatkozólag
az 1928. évi T. f. c. Törvény az új
munkaügyi törvények - ami külön-
ben a fiataloknak és gyer-
mekre is irányadó, hogy kevésbé
legjobb fizetésű órai éjszakai
pihenőt kell biztosítani. (125)

„A fizetésű órai éjszakai munká-
rájukat 13 óra nappali munká-
nak és ebből a munkatörési köze-
ségeket beállítva 11 órai tényleges
munkatörés felel meg.*

* Lásd: id. m. 166 l.

Tagis a női munkások kénye-
 ges nappali munkaideje befejezhető
 11 óra lehet. A szabályozás további vi-
 selére a miniszternek adott és már
 idővel felhatalmazás folytán aron-
 ban megvan a lehetőség.

Ezrel után kérdés, hogy van-e
 lehetőség arra, hogy az esedéki szabá-
 lyozáson változtatás történjen
 és a munkások kiválassza az ál-
 talános, minden munkásra riter-
 jedő hatállyal a 10 órai nappali munk-
 raideő irfállásér törvénybe.

A kérdés rész szempontból
 lehet vérszi. A nemzeti gazdasá-
 gi verseny szempontjából. A munk-

rólól egérsége és más hasonló
érderei szempontjából.

Az a versenyre illeti, ka-
lában mutat rá Tohuay,* hogy a
nyolcórás munkaidő bevezetése
általán a többtermelés és így a
versenyképesség teremtésében hat-
rónak járulnak hozzá az új nem
fogadó államokkal szemben,
az iparos államok munkaadói
tehát érthetően kiábrándultak
ebből az újításból.

Miért az aruban a munk-
rás érderei szempontjából sem-
lyen naggyelentőségű szerinti
a nyolcórás munkaidő bevere-

*Tohuay K.: id. m. b. l.

lése, mint azt réprelik.

Psychotechnikai tanulmányok kimutatták, hogy a munka körte: beálló elfáradás sokkal inkább függ a munka beütemezéséről módjától, semmint a munka abszolút tartamától. Kitűnt az, hogy néha egy rövidre pihentető, alig néhány perces, olyan fel-frisülést hoz, amely felér a munka tartamának huszannyi megrövidítésével. Másról egy célkerületűl szerkesztett munkagép egyetlen műelőtarjánál igazesabb, átgondolható elhelyezésével érke el hasonló eredmény.

Nem egyedül a munkaidő hosszá-
 tól függ elint a dolgozó egyén
 elfáradása, egyéb tényezőkről
 is igen nagy mértékben befolyá-
 soljál ezt. Megtekinthet tehát, hogy
 célterületen, átgondoltan be-
 rendelt üzemekben fíz órai mun-
 ka révénbe meríti ki a munka-
 erejét, mint ugyanolyan irá-
 nyú területről folytatás, de re-
 vébbé jó beendésü üzemel-
 ben nyolc óra....

Nem a munkabarkam sé-
 mamerü korlátozásában kell te-
 hát keresni a véretem szerint
 a munka jöletének forrását, ha

nem inkább abban, hogy minden-
 rit avval a munkával foglalkoztat-
 sunk, amely testi és lelki képessé-
 geinket leginkább megfelel.

A munkaidő maximumának
 megállapítása nélkül is kétségtel-
 lenül megkötjük a foglalkoztatás
 tartamát maga a munka mun-
 ka képességének az idővel járó ter-
 méketes csökkenése, amelynek foly-
 tása a munkaadóknak némi bizonyos
 időn túl nem kifizető a munka
 foglalkoztatása. Ebben lehet-
 sőszerű magyarázatát annak
 a ténynek, hogy hányadban
 - mint azt az 1910. évi üzemii sta-

laktó megmunkálta,* a maximum
9 órát dolgozó munkások 59,8%-át
kelték ki, tehát több mint felét
az ipari munkások összeheségének
visszat a 11 óránál többet dol-
gozó munkások csak 6,4%-kal
váltak képviselve.

Teljesítettel a mai munká-
lakidányra és a rossz gazdasági
viszonyokkal együtt járó üzemi
redukcióra, ma napra még en-
nél is kedvezőbb a napi munká-
lára vonatkozó adatok képe.

Hisz tehát a napi munká-
lára névű nem tartjuk feltétlenül
szükségemmel a mélyebb állami be-

* A magyar nyelv törvényes országai gyárparancsok
üzemi és munkásszabályozása az 1910. évről. 1915. 95. l.

avattorást, addig helyekünnél kell
az éjjeli munka idejénél minden
munkakategóriára nézve a be-
ső legmagasabb szabályozását.

És a fenti férfi munkások
ra nézve közgazdasági jogszabályban
előddig nem oldott meg. Szabályoz-
tatott és pedig kielégítően a nőkre
és a gyermekre nézve az 1928 évi
V. f.c.-ben általánosságban,
a szülőiparra nézve pedig az
1923. évi XV. f.c.-ben.

Az 1928 évi V. f.c. szerint
a kivételesen éjjel foglalkoztatott
nők munkaideje (tehát a nappa-
lítás beletartva) heti hatvan óra,

nál és az éjjeli munkaidő egy-egy napon tíz órával több nem lehet. (14.§) A vállalatban és más hasonló üzletben továbbá rendelkezési üzemek leállításai munkáinak kivételével este tíz és reggeli öt óra között foglalkoztatott női napi munkaóráinak számát pedig az illetékes miniszter a munkaidő és munka érdelképviselet meghallgatása után rendelkezéssel megállapíthatja. (20.§)

A fiataloknál éjjeli munkaideje tekintetében pedig arról rendelkezik a

körvény 17. §-a hogy a pénzügy-
 miniszter, mint főbányahatóság,
 megengedheti, hogy a kőszén és
 barnakőbányákban a férfi munká-
 sors háború tűzveszélyt éven felüli
 fiatalromat esti kő és reggeli
 öt óra között is foglalkoztat-
 hat legyei, azaz a korláto-
 zással, hogy nem lehet, mű-
 szaki körökben tekintve legfel-
 jebb háromszor legalább tíz
 három órai, rendszerint aron-
 ban tízöt órai pihenő időt
 és minden éjjeli munkában
 töltött hét után felváltva nap-
 pali beosztással járó munká-

raheket kell biztosítani.

A sültöisarra névre pedig az 1923. évi XV. t. c. 8. §-a kimondja, hogy az ill. éjjel is foglalkoztatott női napi munkaideje nyolc óránál több nem lehet.

Az 1923. évi XV. t. c. Rapszám melléklet meg, hogy ez a törvény kimondja azt is, hogy a löbbéltunnikat 50%-al magasabbban kell díjazni, ez tehát az első lövényhorázi intézkedés közgazdasági jogkörben, mely lövénybeiktalja a tűlövényt díjazásának a

maximális mennyiség meg-
állapításából folyó elv.*

A mennyiségnek a
számára vonatkozó intézkedé-
sek ismertetését ezzel befejezem
és a következőben a vásárlási
mennyiséget és az ürelési vár-
órák kérdésére fogok áttérni.

* Heller f.: id. m. 213.

III. Fejezet.

A vasárnapi munkások.

A vasárnapi munkásoknak rendezése a berlini munkásoké-
 de konferencia hatása alatt
 vált népszerűtlennek és
 ez eredményezett a 1891. évi XIII.
 §. c. meghozatalát, mely mint
 Heller Gábor is hangsúlyozza,
 csupán keretörvény.

Beár azt az elvet állapít-
 ja meg, melynek fogva vasár-
 napokon, valamint tehát Ist-
 ván király napján az ipari munká-
 sáknak munkételre kell.

E művet legelsőbb vasárnap
 reggeli hat óráig kezdődik és
 megkezdésétől három óráig hu-
 szonnyolc óráig, de legalább is a
 szüneti napot követő reggeli hat
 óráig tart. A törvény maga
 csak egy kivételt állapít meg,
 tudniillik arról a munkáról,
 amelyen az üzleti helyiségek
 és berendezések tisztántartásá-
 hoz és helyreállításához szükse-
 ges. Amellett azonban elég tá-
 rón felhatalmazást ad a keres-
 kedelmiügyi miniszternek, ainek
 feladatává teszi annak az ipar-
 galmak a megállapítását, me-

lyelvel a vacáruapi uunra
 sñünet be uen karthab's, uent
 vagy az úneü felbeharitáa le-
 hebetlen, vagy a fogyarkó kö-
 körség érdere, közforgalou
 igéncsi avagy valancly
 havláknasi, vagy egyet köz-
 érdet, jelesen ipari uindor
 keri sñüriégessé.

Éz ak elég hágrörü ren-
 delesi jog arouban rochláját tá-
 lálja abban, hogy emel a rehdete-
 ket a törvényhozásnak beu-
 sabandór.

A törvény uen ebben, ha
 uen abban maradt el a kül

földi törvényhozásról, hogy egy-
részt egyáltalán nincs felület-
tel a nagy ünnepekre, másrészt
a legtöbb modern állam tör-
vényeivel ellentétben nem teszi
feltétlenül kötelezővé a nő és
a gyermekek vasárnapon munká-
latlanul töltenek.

A legnagyobb hiánya pe-
dig a törvénynek az, hogy a keres-
kedelem vasárnapon munkatlan-
nak tekintésével teljesen re-
deleli ultra horribili!

Erre a reedeleti szabályo-
zat több ízben megtörtént, így a
37892.-N.-1891. K.M. sz. reedelettel,

a 14837/1892. K. M. r. rendelettel, ri-
 elégítő szabályozás aróban
 csak az 1903. évi 28.559 számú
 kereskedelmiügyi ministe-
 ri rendelet hozott, mely
 vasárnap csupán a napi
 élelmiszer körébe eső cikkeket
 árusítását engedélyez és
 pedig csak délelőtt 10 óráig.
 E rendelkezés aróban csu-
 pán Budapesten terjedt ki, a
 vidékre vonatkozólag nincs kü-
 löbség az élelmiszer árusítás és
 az egyéb ipari és kereskedelmi
 üzemek árusítása között,
 hanem egyaránt délelőtt

Is örösig van megengedve a reu-
 delet kerint az útlelet nyitvatálat.
 Erel szemben azonban az 1921.
 évi 94537. szám alatt kelt keres-
 kedelmiügyi minisiteri rende-
 let azt a módosítást hozta be,
 hogy a munkanélküli napon
 az előfordu iparhatóság, (az élel-
 miszerútleletet kivéve), a teljes
 munkanélkület köteles elrendel-
 ni, ha az illető útleletighez tar-
 tozó kereskedővel két-harmada-
 igy kiványa.

A vasárnapi munkanél-
 met kérdésével is törvényes ka-
 bályozása mielőbb megoldandó fe-

hadat volna. Erre külöben költ
 innen történt kísérlet a keresle-
 delen ügyi miniszter részé-
 ről, azonban mindkét a
 javaslatból törvény nem
 lett. Legutóbb 1914-ben ter-
 jeltett elő a kereskedelemügyi
 miniszter ebben az irányban
 törvényjavaslatot, akkor ez
 a politikai viszonyok folytán
 nem válhatott törvényé,
 sőt 1914. évi augusztus 18-án
 a hadállapokra való betűtel-
 tel a miniszterium a vasárnapi
 munkaszünetet felfüggesztette
 és csupán egy évvel később

1915. évi augusztus 20.-án állítólag
 azt vették, de a bérelbeli el-
 rál sürebb keretek között.

Ami a vasárnapi munka-
 süret mielőtt megoldandó re-
 formjainak kérdését illeti, e
 tekintetben a törvényhozás által
 a következő szempontok volná-
 nak figyelembe vevendők.

1.) A nőre, de különösen
 a gyermekekre és fiatalokra
 rá nézve feltétel nélkül, tehát
 kivétel nélkül nem tűrően volna kö-
 telezővé teendő a vasárnapi
 teljes munkaszünet.

2.) Amint ezt a nemzet-

Közi munkáigyi kérvényet ajánlatai közt is megtalálhatjuk, - a munkasünet a-
 lóli kivételre engedélyezése a munkaadó és a munká-
 sor érdekviszélőitől meg-
 hallgatásából volna függő-
 vé feendő.

3.) Behalóbban kelleme ren-
 derii a vasárnapi munká-
 sünet kérdésit a szegény-
 ségi munkásságra nére is.
 Ezt említjüt meg az 1907. évi
XLV. t.c. - nel a szegény-
 ségi törvény
 nel azt a rendelkezésit, hogy
 a garda köteles gondos-

rodni arról, hogy a család
 vallási, erkölcsi élet-élhessen,
 hogy a családnet vasárnapon
 és a család táboros ünnepein
 munkájukba legyen. Ennek
 a szabályzat az egész mago-
 gardalági munkásságra való
 kiterjedése, amellel behatóbb,
 részletesebb körülményeire mie-
 löbbi körvényhozási felad-
 dal volna.

4.) A munkájukkal kap-
 csolatban említhet meg vé-
 gül, hogy a körvényes szabad-
 ságidő* megteremtése, mely
 szintén régi ábrándja a munkás

* L. Fougrax: id. m. f. l.

ságuar, máneur most még
meg nem valószínű.

É belinebbem utalunk
kell egyébről arra, hogy a nem-
heli kerület továbbfejlesztés
érdemi szempontjából ~~er~~
a kérdés mer a mai nehé gar-
dasági viszonyok közepette való
reendése nem is idősebb, mert
ide vonatkozólag is áll Heller
farrasul az a megjegyzés,
hogy „ egy veztek háború
és egy világhatalomra után
magyon is kérdéses lehet az,
megkoritani kell-e vagy riter-
jésbeni kell-e a munkai-

dőt."* Ez a megjelölés rámu-
lat arra is, hogy a törvényes szabad-
ságidőt hasznos volna-e a nem-
zet érdekéi szempontjából bevezetni?

De a munkaadóknak arány-
talannul való megterhelésük je-
lentése emel az intézmények
megteremtése. Az új munkaszer-
ződési törvényvel (1928. XI. t.c.)
igqis újabb igénybevételek ered-
ményesek a munkaadóknak
gi erejének, az további tehertéte-
llettel ismét súlyosbíttani méltány-
talan és gazdasági szempontból
bevezetés is volna.

* Heller: id. m. 244. l.

IV. fejezet.
Az üzleti vállalkozás.

Az üzleti vállalkozás kérdése az 1913. évi XXXVI. t.c.-ben szabályozott elő ívben. A kereskedelmi vállalkozásokról részéről rendelkezésekről, viszonyairól modern szabályozásra irányuló mozgalmak eredménye ez a törvény. A vállalkozás szabályozása az egyúttal a verseny viszonyok rendezése is, mert mint a törvény javaslatánál indokolták részben, a szil hosszu árusítás

idő, mely a káróra egyseges és
 kötelező szabályozása hiányában ki-
 fejlődik, nem valamely üzleti
 érdekű, hanem az egészégtel-
 len versenyviszonyokat az ered-
 ménye.

Ér a káróra törvény a
 káróra megállapítására törvény-
 nélkül csak a fővárosra és törvény-
 kére nemre intézkedett, legelőbb es-
 ti nyolc órában állapítván meg
 a kárórát kimondván egytől-
 mind azt is, hogy reggel hat óra e-
 lőtt az üzletnyitás nem történhetik.

Kivétel állapított azonban
 meg az élelmiszerrel és az

engedélyezési illeték áru-
 só üzletekre nézve, amelyekben
 ide vonatkozólag az üzletnyitás
 legkorábbi időpontját reggel
 öt órában, a zárását pedig
 este $\frac{1}{2}$ 9 órában állapította
 meg. Mivel az adott törvény
 a kereskedeleminügyi minis-
 ter arra is, hogy az üzletet
 nyitvatartása területében re-
 delemi után további korláto-
 zással lehessen.

A törvényhatósági és a
 rendszerelt városi városok
 nagy és kis községekre vonatko-
 zólag pedig a vármegyei tör-

vényhatóságokat felhatalmazza
 a törvény arra, hogy szabály
 rendellel rendelkezésel terü-
 letükön az őrleli káróra kár-
 díját. Ezek a szabályok a
 honban a törvény életében
 a kereskedelemügyi miniszter
 jóváhagyására kerülnek.

Budapestre és környéké-
 re vonatkozólag módosított az
 őrleli káróra kárdíját szabá-
 lyozását az 1921. évi XXXVII t.c.,
 mely a kereskedelemügyi mi-
 nisztert felhatalmazza, hogy az
 őrleli káróra kárdíját előtér-
 tő kárát rendelkezése el, ha

art a munkaadi és munka-
 érdekesség körös megállapo-
 dással kívánják. A körö-
 ra esti hat órával, az élel
 miszerintkelével pedig este
 7 órával továbbra nem
 lehet.

Küi most már az ülé-
 si köröra szabályozásának a
 kereskedelmi alkatmarokklat
 érdekai szempontjából leg-
 legenyesebb kérdést illeti,
 ez az, hogy a kereskedelmi
 alkatmarokklat a körörán-
 tól ne legyenek foglalkoztat-
 hatók. Kéik ha ez nem vol-

na szabályozás az ületi káros
 ra szabályozásának a keresle-
 delmi állapotokra nézve
 semmi különösebb jelentősége
 nem volna.

Az 1913. évi ~~XXXIV.~~ f. c. e fe-
 rületben azt a kivételt teszi, hogy
 keltározásnál, az ület bereu-
 derésénél, vagy átköltözésénél,
 gyorsan romuló áru megóvá-
 sa érdekében, vagy más rény-
 kerítő okból, elő munkatörte-
 dás esetén is legfeljebb éven-
 ként kizárólag napon kereset-
 tül kivételesen az államhá-
 zoknál a károsítás ideje

alatt is foglalkozhatunk.
 A munkaado aruban es
 esekben is huszonégy óráu
 rént egy huszamban legalább
 szó órai pihenőt köteles az
 alkalmazottaknak engedni.

A városi törvény így
 szabályozással nem szabott
 el a nyugateurópai álla-
 mok módját és időbelileg
 sem sokkal később rendezte
 tett ez a kérdés hazánkban,
 mint a külföldön, amennyi-
 ben rendszeres városi törvé-
 nyül a XX. század előtti
 többi európai államoknál

sem volt.

Az a körülmény, hogy a törvény a káros szabályainak megállapításánál az autonómiának is befolyás-birtokát, igen helyes elv, mert a káros kérdés megfelelő rendezése csak akkor érhető el, ha a helyi tanácsok a legteljesebb mértékben kiutalt bevételeket. Már pedig, hogy a Budapesti egyes más szempontok vendör figyelembe, mint egy kis községben, az természetes. Ugyan az autonóm testületeknek befolyást birtokolt módon szabályoz, ha például a káros kérdését

Norvégia is

Errel befejeztem érte-
kezésemet és meggyőzőbb érre-
sel állapíthatom meg, hogy a
munkaidő kérdéseiről mába-
lyosra tartandó - néhány
apróbb részlettel eltekintve
áll olyan módon, mint a
nyugati nagyiparos ál-
lamban!

DEBRECENI EGYETEMI KÖNYVTÁR
1962. 10. 28. Gyarapodási naplószerző